

پادداشت

محسن اسماعیلی

استاد دانشگاه تهران

شهید سید محمدباقر صدر

از نگاهی دیگر

دیروز نوزدهم فروردین ماه سالگرد شهادت مظلومانه آیت‌الله سید محمدباقر صدر و خواهر فرزانه اما ناشناخته ایشان بنت‌الهدی صدر بود. او به برکت مقام برجسته علمی و آثار منحصر به فرد، جهاد و شهادت حماسی‌اش نامی پرآوازه دارد، اما از نظر اخلاق و سبک زندگی‌اش همچنان ناشناخته باقی مانده است. به‌درستی گفته‌اند که میزان صدق و موفقیت هر کس را باید در سلوک خانوادگی و در عرصه خصوصی او جست‌وجو کرد. اکنون به لطف خدا این امکان فراهم آمده است تا چهره تابناک شهید صدر را از این منظر به نامشا پشینییم.

«به رنگ صبر» نام کتاب خاطرات همسر این نابغه جهان اسلام است که به همت مؤسسه فرهنگی و تحقیقاتی امام موسی صدر منتشر شده است. این کتاب روایتگر صادق نجابت و فدائیکاری یک بانوی فرهیخته ایرانی است که گوهر بلند طبع و استقامت را در سایه تعلیم و تربیت دینی پیدا کرده است. دختری نازپرورده و رشدیافته در دامان خاندانی برجسته و پرخوردار، که برادرش موسی صدر از او برای پسرعمویش محمدباقرصدر، با لطافت و شیرینی خواستگاری می‌کند. او توصیه برادر را پذیرفته و راهی خانه‌ای محقر، استیجاری و پرجمعیت در نجف اشرف می‌شود. انتخاب این زن آگاهانه و اراده‌اش پولادین است و همان روز اول به حرم سرور اولیا، امیرمؤمنان علی علیه‌السلام مشرف می‌شود و از او صبر و آرامش می‌طلبد. او سیدمحمدباقر را نه به چشم همسر، که به عنوان یکی از بزرگان و اولیایه‌الی می‌نگرد تا در خدمتش باشد. روایت می‌کند که در همان حرم، احساس کرد که دعایش مستجاب شده است؛ و راست می‌گوید. مطالعه این کتاب از این منظر، بویژه برای دختران و زنان جوان آموزنده و سودمند است، اما در همان حال آینه‌های شفاف برای نگرستن به چهره دورنی یکی از بزرگ‌ترین مصلحان و دانشمندان عصر ماست. بویژه آنکه همسر و همسنگرش به‌درستی از مبالغه گریزان است و به طرز وسوسه‌انگیزی تلاش می‌کند از بازگو کردن برخی واقعات که ممکن است بسوی بزرگنمایی دهد هم اجتناب کند. اینکه او معتقد است: «چیزی که به مبالغه نزدیک است بهتر است که آدم نگوید»، و تأکید می‌کند: «خدا شاهد گواه است که سعی می‌کنم یک کلمه‌اش غلو نباشد.» اینها و موارد بسیار دیگر، ارزشی صدچندان به ممتاز او بخشیده و آن را از غالب کتاب‌های مشابه ساخته است.

به گفته ایشان، شهید صدر که در بیست و هشت سالگی دو کتاب مهم و تحول‌آفرین «فلسفتا» و «اقتصادنا» را منتشر کرده بود، «فقط یک قبا داشت که همیشه همان را می‌شست و می‌پوشید. (شهید صدر) می‌گفت من یک تن بیشتر ندارم. همین برابم بس است. چرا بیشتر از یک لباس داشته باشم... اگر چیزی برایش می‌پرد، مثل عبا خیلی خوب و پارچه قبایی، (آنها) را هدیه می‌داد به طلبه‌ها. می‌گفت اینها غریب‌اند، بگذار اینها بپوشند.»

خانم صدر تعریف می‌کند در زمانی که به واسطه مرجعیت وجوهات زیادی در اختیار شهید صدر بوده است، یک روز سه دخترشان آمدند و از پدر «فلس» پول اضافه تقاضا کردند تا در مدرسه موز بخردند و بخورند. شهید صدر پرسید: «حالا همه دخترها می‌خورند از این موز؟ گفتند نه! سید گفت: «خب شما هم قاطی آنان که نمی‌تونید پوشید.» به تنها پسرش هم می‌گوید: «پسر! موز بیشتر خوشمزه‌تر است.» در همین حال قصه پشتکار او هم شنیدنی است. می‌نویسد: «خیلی می‌نوشت (طوری که) دست‌ها و انگشت‌ها ورم می‌کرد. آن وقت کمی آرد و ذرای روغن حیوانی را با یک خُرده آب گرم خمیر می‌کردم، می‌بستم به انگشتش، رویش هم کهنه می‌بستم. بمریم صبح که پا می‌شد، یک خُرده (از) دردش کمتر شده بود.»

همسرش می‌گوید: «ده ماه در خانه حصر شد و کسی با او ارتباط نداشت؛ مگر شیخ محمدرضا نعمانی که از شاگردانش بود و کسی نمی‌دانست او در خانه ماست. آب و برق و تلفن را دو هفته اول قطع کردند و حتی کارگرم‌ها از ترس دیگر نان نیاورد. از تشنگی همه می‌مردیم. یک بار اشکنه رب گوجه درست کردم و چون نان نداشتیم، از گونی نان خشک‌هایی که در زیرزمین ریخته بودیم (نان) آوردم و خوردیم. شهید صدر گفته‌اند: این غذا لذیذترین غذایی است که تا به حال در عرم خودردم، چون در راه خدا و به خاطر خداست.»

شهید صدر در انجام نماز و واجبات خیلی مقید بود، اما نوشتن را بر مستحبات ترجیح می‌داد و می‌گفت: «مستحبات زیاد که به جا بیایم، از نوشتن وقت کم می‌شود. مستحبات ثواب برای خود من است، اما نوشتن به خاطر مردم است.» اخلاق و رفتار شهید صدر چنان جذاب بود که در روزهای آخر عمر، یک نفر از طرف سازمان امنیت وقت رژیم بعث عراق آمد و می‌خواست او را به همکاری راضی کند. این مأمور سازمان امنیت گفت: «به خدا مجبور می‌شوم بکشیمان و خودمان بنشینیم برایتان گریه کنیم.» یکی دیگر از نمایندگان ویژه صدام هم گفته‌بوده «حیف است کسی مثل شما برود زیر‌خاک.» اما شهید صدر راه مقاومت و شهادت را انتخاب کرده بود و حاجت شد علیه همگنان: «طوبی له و حسن ماتی.»

محسن اسماعیلی

گزارش

الهام یوسفی

روزنامه نگار

این که امروز مذاکره با آمریکا به عامل شکاف یا دوقطبی‌های سیاسی تبدیل نشد، از آن وضعیت‌های سیاسی است که فقط در دولت وفاق ملی دیده شد.

درست است که راهبرد مذاکره (مستقیم یا غیرمستقیم) تقریباً در همه دولت‌ها تجربه شده است. این نیز درست است که در همه این تجربه‌ها، آن که با بدعهدی و رفتارهای خلاف حقوق بین‌الملل مانع پیشرفت مذاکرات شد، آمریکا بود. اما این هم درست است که در دو دهه گذشته، هر بار که بحث مذاکره مطرح می‌شد، شکاف‌ها هم حول این موضوع تازه می‌شد. از درون این شکاف‌ها گدازه‌هایی خارج می‌شد که در حرکت خود سرمایه‌های سیاسی و اجتماعی را می‌سوزاند و با القای تردید در سیاست‌گذاران، مانع تصمیم‌گیری‌های تعیین‌کننده در مقاطع سرنوشت‌ساز می‌شد. این وضعیت حتی در زمستان ۱۴۰۰ هم دیده شد.

اما امروز پس از دو دهه تجربه دوقطبی سرمایه سوز حول مسأله مذاکره، این وضعیت دوگانه، دست‌کم تا حد بسیار زیادی، رخت برپسته یا کاهش یافته است. مسأله را می‌توان قدری بالاتر هم دید. به این معنی که نه فقط مذاکره، بلکه این «سیاست خارجی و مسائل مربوط به آن» است که ارتقا یافته و به جای اینکه موضوع بحث‌های داغ «طرفداری» یا «مخالفت» باشد، به امری اجماعی و ملی بدل شد.

فرق نمی‌کند ۳ ماه پیش و زمانی باشد که اصل مذاکره با پیش شرط‌های زیاده خواهانه آمریکا رد شد، یا الآن که تصمیم ایران به از سرگیری مذاکرات اعلام شد. در سه ماه پیش یا حالا، مسائل مربوط به سیاست خارجی و مذاکره با

آمریکا دیگر موضوع درگیری‌های داخلی نیست. البته این امر به معنی نادیده گرفتن تلاش‌های بی‌وقفه برخی جریان‌ها برای تکرار قطب بندی‌های دهه ۹۰ حول مذاکره و مسائل مرتبط با سیاست خارجی نیست. اما امروز با قطعیت می‌توان گفت که این صدا دیگر نمی‌تواند خود را به عنوان صدای غالب در عرصه جامعه یا سیاست جا بزند.

سازوکار شکل‌گیری وفاق در سیاست خارجی

تبدیل شدن مسائل مربوط به سیاست خارجی، از جمله مذاکره با آمریکا، به عنوان بستری برای وفاق، نه عاملی برای شقاق، دلایلی دارد. دلیل اول در نگاه و رویکرد پیشگامان به این مسأله نهفته است. از دید پیشگامان و دولتش، سیاست خارجی، مذاکره با مسائلی از این دست، فی‌نفسه دارای اهمیت نیست. مذاکره راه و ابزار است برای رسیدن به مقصدی و مسیر این مقصد در این مرحله رفع تحریم‌های ظالمانه است. دوم اینکه در دولت وفاق ملی، مسأله مذاکره آفتابی نیست که نور آن برقیه مسائل داخلی یا خارجی بتابد و باقی مسائل ذیل این نور معنا یابند. پیش از مذاکره و حالا که اصل مذاکره پذیرفته شده‌است، کارها، برنامه‌ها و طرح‌های دولت به قوت خود باقی است و دنبال خود باقی می‌شود. وقتی که ناترازی برق عریان شد و قرار شد با سرمایه‌گذاری در انرژی‌های خورشیدی این ناترازی رفع شود، نه پای مذاکره به میان آمد و پای مذاکره به میان آمد.

سوم اینکه مذاکره به ابزاری برای کسب حمایت‌های اجتماعی یا ابزاری برای رقابت با دیگر تجربه‌های مذاکراتی و دیگر رویکردهای سیاست خارجی تبدیل نشد. به عبارت دیگر، اگر سیاست خارجی به موضوع موافقت‌ها و

ایران با تعیین محل و شیوه مذاکره دست برتر را در دیدار مسقط دارد مذاکره با استاندارد ایرانی

مخالفت‌های داخلی تبدیل نشد، به این دلیل بود که خود دولت هم ارجح این مسأله را نگه داشت و آن را به سطح زنده باده‌ها و مرده باده‌ها، فرو نکاست.

مذاکره به مثابه سیاست‌گذاری

مجموعه این شرایط است که سبب شد امروز در دولت مسعود پزشکیان، مذاکره از یک مسأله مرتبط با سیاست داخلی که درگیری سیاسی و جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری ارتقا یافت.

برائثر این ارتقا است که امروز همگان پذیرفته‌اند جناح بندی‌های داخلی را اجتناب‌ناپذیری کرد، به یک موضوع سیاست‌گذاری